

Список використаних джерел

1. Антикорупційна стратегія на 2020–2024 роки : проект для публічного обговорення. Київ, 2020. 35 с. ; Законопроект № 4135 “Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки”. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
2. Баровська А. В. Оптимізація структури керівних документів державної політики: аналіт. доп. Київ : НІСД, 2011. 88 с.
3. Концепція подолання корупції в Україні “На шляху до доброчесності” на період до 2010 р. : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.08.2007 р. № 657-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0058900-08#Text> (дата звернення: 13.03.2021).
4. Офіційний сайт СБУ. URL: <https://censor.net.ua/news/3169514/ubytki> (дата звернення: 13.03.2021).
5. Поліковська Ю. Антикорупційна реформа має бути пріоритетною реформою для влади : опитування. URL: <http://zaxid.net/news.16.04.2016> р. (дата звернення: 13.03.2021).
6. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки. URL: <https://ips.ligazakon.net> (дата звернення: 13.03.2021).
7. Про Концепцію боротьби з корупцією на 1998–2005 роки : Указ Президента України від 24.11.1998 р. № 367. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367/98#Text> (дата звернення: 13.03.2021).
8. Про національну програму боротьби з корупцією : Указ Президента України від 10.04.1997 р. № 319/97 ; Про затвердження Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011–2015 роки ; Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки. URL : <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 13.03.2021).
9. Украина по восприятию коррупции поднялась на 3 пункта и заняла наивысшую за все время позицию. URL: <https://censor.net/ru/news/3244547>. 08.01.2021 р. (дата звернення: 13.03.2021).
10. Щодо реалізації засад антикорупційної політики у 2017 році : Нац. доповідь НАЗК від 28.12.2017 р. URL: <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/Natsdopovid-2017> (дата звернення: 13.03.2021).
11. Щороку світова економіка через корупцію втрачає 2,6 трильйона доларів. – ООН. URL: <https://uatv.ua>. 09.12.2018 р. (дата звернення: 13.03.2021).

Камінська Валентина Валентинівна,

аспірантка кафедри права і публічного управління

*Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

У Конституції України зазначено, що “державна дбає про розвиток фізичної культури і спорту” [1, ст. 49, ч. 4]. Рамковим законом,

що визначає на сьогодні загальні основи у цій сфері, є Закон України “Про фізичну культуру і спорт” [4] (далі – Закон), відповідно до положень якого держава регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури і спорту, засновуючи відповідні державні інституції, генеруючи та реалізуючи державну політику у цій сфері з метою забезпечення її розвитку та підвищення значення фізкультурно-спортивного руху серед громадянськості.

Законодавче регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту здійснюється крім Конституції України і Рамкового закону, іншими нормативно-правовими актами органів влади України, а також низкою міжнародних документів, ратифікованих Україною в установленому порядку.

У загальних положеннях Закону розкрито сутність основного понятійно-категорійного апарату, зокрема поняття “фізична культура” і “спорт”, а також чимало суміжних термінів, окреслено особливості державного управління у сфері фізичної культури та спорту, які вважаємо дискусійними [4].

Законом України від 16.10.2012 р. [3] внесено зміни до ст. 5 вказаного Закону [4], відповідно до змісту якої державне управління фізичною культурою і спортом здійснюється “центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, за сприяння відповідно інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Із цих положень слідує, що у сфері управління фізичною культурою та спортом на сьогодні діють два центральні органи виконавчої влади, один з яких забезпечує, а другий – реалізує відповідну політику. Такий розподіл на два умовні ЦОВВ у сфері фізичної культури і спорту спостерігається і в наступній ст. 6 у частині розподілу повноважень і ст. 7 стосовно показників стану розвитку фізичної культури і спорту [4].

Норми ч. 2 ст. 1, ст. 6 Закону України про “Центральні органи виконавчої влади” [5] та ч. 2 п. 1, п. 3 Положення про міністерство [2] також стверджують, що міністерство, окрім реалізації, забезпечує формування державної політики в одній чи декількох, визначених Кабінетом Міністрів України, сферах, саме проведення якої покладено на Кабінет Міністрів України Конституцією та законами України – що вважаємо алогічним з викладених декількох позицій.

По перше. За даними урядового порталу [6] на сьогодні у досліджуваній сфері діє один центральний орган виконавчої влади (далі

– ЦОВВ) – Міністерство молоді та спорту України (далі – Мінмолодьспорту). Про це стверджується і у п.1 Положення про міністерство [2]: “Міністерство молоді та спорту України (Мінмолодьспорт) є ЦОВВ, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України”.

По друге. Відповідно до ст. 6 Конституції України [1], державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України. Прерогатива визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики держави належить згідно із ч. 5 ст. 85 Конституції лише Верховній Раді України, а тому не може бути функцією ЦОВВ. У протилежному випадку – це є порушення Конституції України, закладених у ній конституційних норм розподілу влади, врешті – механізму стримування та противаг у системі поділу влади.

По третє. За своїм статусом та роллю Мінмолодьспорту України входить до системи ЦОВВ, яка є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України. Виходячи з цього, Мінмолодьспорту є виконавчим органом за своєю природою, а тому може лише забезпечувати реалізацію політики в аналогічній сфері, априорі – міністерство не може її формувати. Кабінет Міністрів України, відповідно до ст. 116 Конституції України, забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Конституції і законів України, актів Президента України. Ураховуючи, що Кабінет Міністрів України є вищим виконавчим органом, а тому ні йому, ні підпорядкованим йому ЦОВВ, не можуть бути надані повноваження стосовно формування політики держави, але тим не менше така правова колізія існує.

У нормах ст. 6 Закону України [4] зазначені повноваження Мінмолодьспорту як ЦОВВ, що “забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту”, а саме:

1) бере участь у формуванні інвестиційної, антимонопольної, регуляторної політики у сфері фізичної культури і спорту;

2) визначає систему спортивних відзнак і нагород, нормативи матеріально-технічного та кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту;

3) визначає порядок визнання видів спорту в Україні, включення їх до відповідного реєстру та порядок його ведення;

4) затверджує в установленому порядку Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів України;

5) встановлює порядок атестації спортивних тренерів та суддів.

Проводячи аналогію, порівнюємо перше вказане повноваження із повноваженням Кабінету Міністрів України, зазначеним у п. 3 ст. 116 Конституції України: “забезпечує проведення фінансової, цінової, інвестиційної та податкової політики; політики у сферах праці й зайнятості населення, соціального захисту, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування”. Відповідно Мінмолодьспорту, беручи участь у формуванні відповідної політики, може здійснювати лише забезпечувальну функцію щодо проведення політики, розробляючи проекти документів для розгляду Верховної Ради України, а не її формування.

Аналіз повноважень (2–5) засвідчує, що діяльність стосовно їх виконання пов'язана з реалізацією політики у сфері фізкультури та спорту, але не з її формуванням, оскільки регламентація процедур, розроблення порядку, створення систем – належить до виконавчо-розпорядчої діяльності, що є прерогативою виконавчих органів влади.

Із позицій, наведених вище, положення ст. 7 [4] стосовно переліку показників стану розвитку фізичної культури і спорту, який затверджує ЦОВВ, що “забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту” – є також алогічним, оскільки це нормотворча функція органів виконавчої влади, в рамках якої відбувається розроблення та прийняття підзаконних нормативно-правових актів. Отже, Мінмолодьспорт відповідно до свого статусу може лише забезпечувати виконання державної політики у ввіреній йому сфері.

У розділі III “Фізична культура” Закону [4] передбачено сфери запровадження фізичної культури та наведена їх характеристика, проте, незрозумілим є принцип виокремлення таких сфер: територіальний чи за категорією населення. Територіальний рівень диференціації сфер фізичної культури передбачає ієрархічний поділ територій із визначенням відповідальних суб'єктів влади, зокрема з урахуванням змін, що відбулись у процесі децентралізації. Якщо керуватись принципом категоризації населення, то потрібно передбачити створення умов для різновікових категорій міського населення, а не лише для сільського (ст. 29) [4].

Водночас необхідно зауважити стосовно розмитості таких тверджень у цьому ж законі як “створення належних умов”, “забезпечення умов”, “створення умов”, “створення сприятливих умов”, які

не передбачають ніяких конкретних дій з боку органів влади, а відповідно і вимог громадян щодо необхідності їх створення. Для цього потрібно визначити перелік показників таких умов, конкретизуючи для цього необхідні матеріально-технічні норми, тобто мінімальну кількість спортивних закладів, споруд, майданчиків для різних видів спорту у територіальних межах сільського чи міського району з урахуванням категорій населення та його кількості.

Так, у ст. 27 Закону зазначено, що з метою фізкультурно-оздоровчої діяльності за місцем проживання та відпочинку громадян, “місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування можуть створювати центри фізичного здоров’я населення, організовувати будівництво спортивних споруд та співпрацювати з відповідними громадськими об’єднаннями фізкультурно-спортивної спрямованості та іншими закладами фізичної культури і спорту”. У законі не визначено обов’язковості дій органів влади, тобто можуть створювати, а можуть цього і не робити, сподіваючись на самодіяльність громадян та громадських організацій, які на власний розсуд вирішать самостійно питання активного відпочинку.

Те саме стосується і власників санаторно-курортних закладів, закладів відпочинку та об’єктів туристичної інфраструктури, зокрема туристичних баз, власників та керівників підприємств, установ та організацій які відповідно до норм цього ж закону “створюють умови для здійснення фізкультурно-оздоровчої діяльності та фізкультурно-спортивної реабілітації” (статті 27, 28) [4]. Зрозуміло, що все це здійснюється за рахунок коштів відповідних бюджетів. Проте, якщо держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту та про здоров’я населення, то вказані у законі “умови” мали б бути конкретизовані у вигляді необхідних критеріїв (кількості тренажерів, спортивного обладнання, майданчиків, споруд тощо) на кожному підприємстві, установі, організації, адміністративно-територіальній одиниці.

До недоліків чинного закону належить також і відсутність чітких механізмів, які гарантували б таке сприяння та створення умов для активного заняття фізкультурою та спортом, доступність мешканців до цієї сфери. Адже відповідно до ст. 32 [4] “Громадянам, які перебувають у місцях попереднього ув’язнення та в установах виконання покарань, гарантується можливість займатися фізкультурно-оздоровчою діяльністю”. В іншому випадку принцип “гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту”, зазначений у ст. 3 вказаного Закону, недотриманий для осіб, які знаходяться на волі.

Відповідно до ст. 48 Закону [4] “існуюча мережа державних і комунальних закладів фізичної культури і спорту не може бути скорочена без згоди ЦОБВ, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту”. Норми цієї частини статті необхідно доповнити правом надання чи ненадання такої згоди органів місцевого самоврядування, у віданні яких такі комунальні заклади знаходяться і щодо роботи яких з боку цих інституцій здійснюються контролюючі функції.

Розроблені пропозиції спрямовані на вдосконалення державного управління та чинного законодавства у сфері фізичної культури та спорту.

Список використаних джерел

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Положення про Міністерство молоді та спорту України : Постанова Кабінету міністрів України від 02.07.2014 р. № 220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 13.03.2021).
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, інших центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через відповідних міністрів, Державного комітету телебачення і радіомовлення України : Закон України від 16.10.2012 р. № 5460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 2–3. Ст. 41.
4. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993 р. № 3808-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 14. Ст. 80.
5. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 38. Ст. 385.
6. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/catalog> (дата звернення: 13.03.2021).

Костєнніков Дмитро Михайлович,

*здобувач кафедри економічної політики та менеджменту
Харківського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
начальник Головного управління Державної
міграційної служби України в Сумській області,
м. Суми, Україна*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ІМІГРАЦІЇ

Державна політика являє собою багатогранний процес, спрямований на вирішення суспільних проблем та задач, що включає